

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент

на тему: **«Управління фінансовою діяльністю підприємства»**

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Богачук Марія Іванівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У ринковій економіці головною метою кожного бізнесу є отримання максимально можливого прибутку. Отже, підприємства, які досягають значних економічних і фінансових результатів, є тими, хто здатний проводити процвітаючу фінансову діяльність. Щоб забезпечити фінансову стабільність, підприємства повинні гарантувати постійну платоспроможність, добре збалансований і високоліквідний баланс, а також фінансову незалежність і ефективність.

Оптимізація фінансового потенціалу компанії є важливим аспектом ефективного управління фінансами та фінансовою діяльністю. Значущість ефективного управління фінансовими ресурсами компанії стрімко зростає, оскільки це безпосередньо впливає на фінансовий успіх підприємства, його власників і працівників. Трансформація фінансових ресурсів в основний і оборотний капітал відіграє життєво важливу роль у визначенні загального успіху компанії. Фінансові ресурси мають важливе значення на всіх рівнях управління, включаючи стратегічний, тактичний і операційний, але їх роль особливо важлива при розгляді стратегії розвитку компанії. Тому управління фінансовою діяльністю, як ключова функція управління підприємством, набуває стрижневої ролі в ринковій економіці.

У контексті сільськогосподарських підприємств фінансова діяльність охоплюють низку методів і стратегій, спрямованих на надання фінансової підтримки та досягнення їхніх цілей. Ця практична фінансова робота є важливою для виживання та вдосконалення підприємства. Своєчасне та всебічне фінансове забезпечення виробничо-господарської діяльності, а також виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання значною мірою впливає на розвиток сільськогосподарських підприємств.

У нинішньому стані воєнного конфлікту вкрай необхідною є переоцінка взаємовідносин між суб'єктами господарювання, бізнес-структурами та державою для забезпечення ефективного функціонування національної економіки України. Це, зокрема, впровадження змін у систему фінансового управління підприємствами, а також вирішення викликів, пов'язаних із російською військовою агресією. Сільськогосподарський сектор не звільнений від цих викликів, оскільки на нього безпосередньо впливають зміни як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Невизначеність щодо доцільності ведення агробізнесу під час війни стала серйозною проблемою для вітчизняних сільськогосподарських виробників. Враховуючи характер таких подій, значний рівень невизначеності та невід'ємні ризики, пов'язані з повсякденною військовою діяльністю, вкрай важливо постійно стежити за ситуацією та досліджувати відповідні стратегії підтримки фінансової діяльності та ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств в воєнний і повоєнний періоди.

Відомі вітчизняні та зарубіжні науковці широко досліджують питання фінансової діяльності та формування фінансових ресурсів

сільськогосподарських підприємств та агробізнесу. Серед цих вчених О.М. Бандурка, О.П. Близнюк, В.П. Галушко, О.Є. Гудзь, Є.Й. Майовець, С.Ф. Покропивний, А.М. Поддєрьогін, О.В. Приказок, П.Т. Саблук та інші.

Проте, відаючи належне цим дослідженням, питання особливостей управління фінансовою діяльністю для сільськогосподарських підприємств країни в умовах сьогодення потребують уточнення та рекомендацій щодо використання елементів комплексної системи фінансового управління з метою забезпечення ефективності агровиробництва в період війни.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних засад управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств та надання рекомендацій щодо її удосконалення.

Завдання дослідження:

- 1) дослідити можливі джерела фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств як основи їх фінансової діяльності;
- 2) розкрити значення прибутку як основного результату фінансової діяльності підприємства;
- 3) дослідити механізм функціонування фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства;
- 4) проаналізувати склад майна та фінансових ресурсів приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба»;
- 5) проаналізувати фінансову стійкість та ліквідність ПСП «Дружба»;
- 6) визначити ефективність фінансової діяльності ПСП «Дружба»;
- 7) дослідити можливості впровадження системи бюджетування як елементу фінансової діяльності підприємства;
- 8) визначити основні напрями покращення фінансової діяльності ПСП «Дружба».

Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з особливостями управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні підходи, що відображають особливості ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження було застосовано низку загальних та спеціальних наукових методів дослідження, включаючи структурно-логічний аналіз для побудови основи роботи, аналіз, синтез та системну оцінку для уточнення концепції, індукцію, метод групування, економічний аналіз для оцінки діяльності підприємства, динаміка діяльності та структура основних показників, графічний аналіз для кращого розуміння показників діяльності компанії та ін.

Інформаційною базою дослідження є звітні дані підприємства, а саме: річна фінансова статистична звітність приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба», наукові праці вітчизняних та іноземних економістів, а також нормативні акти, що стосуються теми дослідження.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел,

додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки (без додатків), включаючи 21 таблицю, 7 рисунків, 4 додатка і список використаної літератури із 51 найменування.

Публікації. Матеріали дослідження були висвітлені на VII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами» (ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2023 рік.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств»** визначено поняття та основні елементи управління фінансовою діяльністю підприємства. Охарактеризовані фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств як основи фінансової діяльності підприємства. Визначений механізм функціонування фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства.

У другому розділі **«Аналіз фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства ПСП «Дружба»** охарактеризована діяльність приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба». Проведено аналіз основних показників діяльності ПСП «Дружба». Досліджені особливості формування фінансових ресурсів підприємства та проведена оцінка ефективності його фінансової діяльності.

У третьому розділі **«Напрями удосконалення управління фінансовою діяльністю сільськогосподарського підприємства»** розглядаються питання впровадження системи бюджетування як елементу фінансової діяльності підприємства. Також надані рекомендації щодо покращення управління фінансовою діяльністю ПСП «Дружба».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи та надано практичні рекомендації щодо управління фінансовою діяльністю сільськогосподарського підприємства.

1. Управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств передбачає процес впливу на фінансові відносини та ресурси, стратегічну їх організацію для реалізації фінансової політики організації. Основною метою ефективного управління фінансовим забезпеченням виробничої діяльності є забезпечення наявності необхідних фінансових ресурсів та підвищення загальної продуктивності. Фінансування сільськогосподарських підприємств в Україні може здійснюватися за рахунок різних джерел, включаючи асигнування з державного бюджету, власні ресурси

підприємств, кредити та інвестиції. Серед цих варіантів фінансування з державного бюджету вважається одним із найдоступніших джерел фінансування. Виділення фінансових ресурсів для допомоги сільському господарству повинно бути спрямоване на наукові дослідження, модернізацію сільськогосподарської техніки, наприклад тракторів, організацію технологічних виставок, а також забезпечення комплексних програм підготовки та перепідготовки сільськогосподарського персоналу.

2. Рентабельність сільськогосподарської діяльності є основним показником фінансової діяльності, оціненої через розрахунки прибутковості. Щоб збільшити свій капітал, створити резервний фонд, захистити свій бізнес, освоювати нові сфери сільськогосподарського виробництва, треба підвищити прибутковість свого підприємства. Прибуток служить кінцевим показником успішної економічної діяльності підприємств.

3. Управління фінансовою діяльністю підприємства – це багатогранна робота, яка охоплює різні аспекти управління. Це вимагає стратегічного поєднання різних методів та інструментів для ефективного управління активами, пасивами, грошовими потоками та прибутковістю компанії. Такий підхід забезпечує досягнення та підтримку бажаного рівня платоспроможності в довгостроковій перспективі..

4. Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба». Підприємство займається надання послуг вантажного перевезення, виготовлення кормів для птиці, реалізацією зерна. Також на утриманні в підприємстві є кури-несучки. Реалізація продукції власного виробництва у вигляді яйці курячого, реалізації зерна та послуг вантажного перевезення відбувається на території України. ПСП «Дружба» має орендовані земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.

Протягом періоду аналізу підприємство отримувало значні збитки як від операційної, так і від звичайної діяльності. Проте у 2022 році підприємство отримало значні прибутки.

Провівши аналіз балансу ПСП «Дружба» за трирічний період, можна зробити наступні висновки:

- на балансі підприємства знаходяться основні засоби у вигляді земельних ділянок та обладнання;
- негативний вплив незначної кількості грошових коштів на рахунку підприємства відбивається на його ліквідності;
- підприємство підтримує свою фінансову незалежність за рахунок підвищення питомої ваги власного капіталу. На кінець 2022 року, майже 50% його зобов'язань складає власний капітал. Зростання цього капіталу підтримується щорічно за рахунок нерозподіленого прибутку.
- поточні зобов'язання представлені короткостроковими кредитами банків та різними видами кредиторської заборгованості.

5. Аналіз показників фінансової стійкості ПСП «Дружба» показує, що підприємство фінансово не стійке, всі показники мають недостатні значення в 2020 та 2021 роках. За результатами аналізу абсолютних показників

фінансової стійкості у підприємства є нестача власних оборотних коштів, нестача власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань, відсутність основних джерел фінансування запасів у аналізованому періоді, що свідчить про кризовий стан ПСП «Дружба», тобто підприємство не може виконати всі розрахунки вчасно. Щодо ліквідності, то можна зробити висновок, що протягом всього аналізованого періоду, у підприємства виникали труднощі щодо своєчасного розрахунку за боргами та використання платіжних коштів. Тобто підприємство має проблеми з абсолютною ліквідністю.

6. У процесі фінансової діяльності підприємства найважливіше значення має кінцевий результат, від якого залежить, отримало підприємство прибуток чи збиток. Отриманий прибуток служить мірою ефективності фінансової діяльності підприємства і залежить від обсягу його операційних, інвестиційних і фінансових заходів. Після аналізу прибутковості підприємства приймаються управлінські рішення з метою підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. В 2020 та 2021 роках підприємство мало збитки, тому можемо говорити о показниках збитковості. З 2022 року динаміка показників рентабельності дуже оптимістична. Щодо показників оборотності, то аналіз показує явне зниження майже всіх цих коефіцієнтів за аналізований період.

7. Впровадження бюджетування в аграрному секторі дозволяє оцінювати технологічні аспекти виробництва, види продукції та собівартість продукції. Ці оцінки служать основою для ведення комплексних записів управління, аналізу відхилень, і нагляд за використанням ресурсів і фінансів. Таким чином, бюджети охоплюють усі аспекти діяльності компанії, включаючи доставку, виробництво, продажі, управління грошовими потоками тощо. Зрештою, бюджетування є життєво важливим інструментом управління, що полегшує як планування, так і контроль.

8. Основними напрямками державної допомоги аграрному сектору, які фінансуються з державного бюджету, є дотації, компенсації та пряма фінансова підтримка фермерів. Крім того, держава надає підтримку у вигляді пільгових умов короткострокових грошових кредитів, вирівнювання процентних ставок за кредитами, отриманими сільгоспвиробниками, сприяння забезпеченню технікою за договорами довгострокової оренди чи лізингу. Також надається спеціальна підтримка в таких сферах, як розвиток сільського господарства, створення сезонних запасів запасних частин і насіння, безповоротне державне фінансування капітальних інвестицій і цільових програм. Крім того, уряд надає гарантії для інвестиційних кредитів, що надаються в аграрній галузі.

Планування руху грошових коштів для ПСП «Дружба» у поточному фінансовому році здійснювалося на короткостроковій основі на 1 півріччя наступного року.

Як показали розрахунки, існує ймовірність фінансового дефіциту, починаючи з другого місяця планового року. Для вирішення цього питання підприємство може звернутися за короткостроковим фінансуванням до банку,

скориставшись державною підтримкою сільгоспвиробників протягом року. період воєнного стану.

Для підвищення ефективності використання фінансових активів ПСП «Дружба» має визначити пріоритетність наступних кроків: розробка стратегії грошового потоку, генерація внутрішньої документації, затвердження та виконання бюджету платежів, оцінка виконання бюджету та показників прогнозованого фонду та коригування запланованих показників для узгодження. зі змінами в умовах бюджету платежів.

За допомогою методології сценарного планування встановлено, що величина валового прибутку коливається в межах від 325,486 до 19908,4 тис. грн. залежно від конкретного перебігу подій. Найбільш імовірним є сценарій отримання валового прибутку на загальну суму 49771 тис. грн.

Виходячи з аналізу фінансового планування аграрного бізнесу, можна зробити висновок, що зберегти позитивні результати у 2023 році буде складно, особливо з огляду на поточний стан воєнного стану. Однак для того, щоб досягти запланованих показників, компанія повинна запровадити передові технології виробництва та впровадити заходи щодо скорочення витрат.

АНОТАЦІЯ

Богачук М. І. «Управління фінансовою діяльністю підприємства»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою «**Фінансовий та страховий менеджмент**»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з особливостями управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств. Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні підходи, що відображають особливості ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні засади управління фінансовою діяльністю підприємств на прикладі підприємства сільськогосподарської галузі. Розглянута загальна характеристика та проведена оцінка фінансової діяльності приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба». Діагностується платоспроможність, кредитоспроможність та ліквідність підприємства. За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо усунення існуючих недоліків і рекомендації, направлені на підвищення ефективності фінансової діяльності на підприємстві.

Ключові слова: сільськогосподарське підприємство, фінансова діяльність, фінансові ресурси, джерела фінансування ресурсів сільськогосподарського підприємства, власний капітал, позиковий капітал, показники фінансової діяльності, прибуток, рентабельність.

ANNOTATION

Bogachuk M. I. "Management of financial activities of the enterprise"
qualifying work for obtaining a master's degree in a specialty
"072 Finance, Banking and Insurance"
under the master's program "Financial and Insurance Management"
Odessa National University of Economics,
Odesa, 2023

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is economic processes related to the peculiarities of managing the financial activities of agricultural enterprises. The subject of the research are theoretical, methodological and practical approaches that reflect the features of effective management of the financial activities of the enterprise.

The paper examines the theoretical and practical principles of managing the financial activities of enterprises using the example of an agricultural enterprise. The general characteristics of the private agricultural enterprise "Druzhba" were reviewed and an assessment was made. Solvency, creditworthiness and liquidity of the enterprise are diagnosed. Based on the results of the study, proposals were formulated to eliminate existing shortcomings and recommendations aimed at increasing the efficiency of financial activities at the enterprise.

Key words: agricultural enterprise, financial activity, financial resources, sources of financing agricultural enterprise resources, equity capital, loan capital, indicators of financial activity, profit, profitability.